

KOKOUSAIKA	Keskiviikko 27.1.2016 kello 17.00 - 17.35 ja 17.38 - 18.15	
KOKOUSAIKKA	Virastotalo, valtuustosali	
OSALLISTUJAT Päätöksentekijät (pj=puheenjohtaja) (vpj=varapuheenjohtaja) (vj=varajäsen)	Juha Kaistinen (pj) Santero Kujala (1. vpj) Mika Ilvesmäki (2. vpj) Jenni Ahvenlampi Janne Andersin Pentti Haukimäki Lauri Hautanen Minna Häkkinen Maarit Jakobsson Asko Juuti Kari Jääskeläinen Jani Kokko Teea Kortetmäki Päivi Kvist ~~Tommi Lahtinen~~ Tero Lakka Markus Leppiniemi Arto Liikanen	Marianne Lukkarila Janne Marjamäki Pauliina Maukonen-Kärkkäinen Tiina Mikkola Juha Mutanen Kari Pajunen Marja Raiskinmäki Arto Rajala Eija Rantanen Juha Reijonen Sanna Rossi Tarja Salmela ~~Minna Seppänen~~ Sakari Simonen Pauliina Takala Hannu Tyrväinen Riina Vilander Anu Hakala (vj) Kirsi Niemelä (vj)
Muut läsnäolijat	Anne-Henkanen Ari Ranta-aho Sami Niemi Jukka Kaistinen Simo Oksanen Julia Virtanen	kunnanhallituksen-jäsen kunnanjohtaja hallintojohtaja, pöytäkirjanpitäjä talous- ja henkilöstöjohtaja, asiantuntija palvelujohtaja, asiantuntija tekninen johtaja, asiantuntija
ASIAT	1 - 5	
KOKOUKSEN LAILLISUUS JA PÄÄTÖSVALTAISUUS	Todettiin.	
PÖYTÄKIRJANTARKASTA- JIKSI VALITTIIN	Eija Rantanen ja Juha Reijonen	
ALLEKIRJOITUS	Puheenjohtaja Juha Kaistinen	Pöytäkirjanpitäjä Sami Niemi
PÖYTÄKIRJA ON TARKASTETTU	Aika ja paikka 28.1.2016 Muuramen kunnanvirasto Allekirjoitukset Eija Rantanen	 Juha Reijonen
PÖYTÄKIRJA ON YLEISESTI NÄHTÄVÄNÄ	Aika ja paikka 3.2.2016 Muuramen kirjasto klo 9.00 - 15.00 Virka-asema Hallintosihteeri	 Tuja Salminen

3 MUURAMEN KUNNAN VASTAUS LAUSUNTOPYYNTÖÖN HALLITUKSEN
LINJAUksesta ITSEHALLINTOALUEJAON PERUSTEIKSI JA SOTE-UUDISTUKSEN
ASKELMERKEIKSI

10/11.1.2016
Kunnanhallitus

Asian valmistelija Sami Niemi, puh. 659 602

Sosiaali- ja terveysministeriö (STM) on pyytänyt 19.11.2015 päivätyllä lausuntopyynnöllä (STM068:00/2015) lausuntoja hallituksen linjauksista itsehallintoaluejaon perusteiksi ja sote-uudistuksen askelmerkeiksi. Lausuntopyyntö ja siihen liittyvä materiaali on esityslistan liitteenä (E 9). Lausunnot tulee antaa sähköisesti ennalta esitettyihin kysymyksiin, mikä menettely edelleen rajaa pois osan informaatiosta, mikä olisi lausunnon antajan näkökulmasta keskeistä. Esitykset vastauksiksi ovat esityslistan liitteenä (E 10).

Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus ja itsehallintoaluejaotus on tehty edellisten epäonnistuneiden uudistusten tavoin aluejakolähtöisesti. Tämänkin hallituksen linjaus lähtee siitä, että ensin päätetään alueet, jonka jälkeen mietitään niille sopivat tehtävät. Organisaation kehittämisen kannalta olisi hedelmällisempää selvittää tehtäväjako kuntien, aluehallinnon ja maakuntahallinnon välillä ja pohjata niihin oikeankokoiset ja toiminnallisesti järkevät alueet, jotka eivät optimoitua rakenteessa välttämättä noudattaisi nykyistä maakuntajakoja. Erityisesti nykyisessä uudistuksessa aiheuttaa hämmennystä se, että uudistus tuo mukanaan soteen kolmenlaisia maakuntahallinnon tasoja, joista 12 aluetta ovat ns. täyden palvelun alueita, kolme pienemmällä vastuulla toimivia alueita ja kolme aluetta, joiden itsehallinto on varsin näennäistä ainakin sote-uudistuksen näkökulmasta. Tehty aluejaotus onkin selkeä poliittinen kompromissi, jolloin myös järjestelmän toimivuudessa joudutaan monin paikoin tyytymään kompromisseihin, joihin kestävyysvajeen näkökulmasta Suomella ei pitäisi olla varaa.

Aluejaotuksen oikeellisuutta tai toimivuutta on varsin hankala arvioida, koska sosiaali- ja terveydenhuollon kokonaisuutta lukuun ottamatta, itsehallintoalueiden tehtäväkokonaisuus on vielä varsin hahmottumaton. Myöskään sosiaali- ja terveydenhuollon osalta kokonaisuudet eivät välttämättä toimi optimaalisesti niin monella alueella kuin nyt on päätetty. Etenkin kolmen "sotettoman" itsehallintoalueen tarpeellisuutta ja tarkoitusta olisi tässä kohtaa syytä pohtia ja arvioida varsin kriittisesti.

Itsehallintoalueiden tehtävien yhdistäminen osaksi sote-uudistusta on myös pohdintaa herättävä kysymys. Nyt on vaarana, että itsehallintoalueille haalitaan tehtäviä pohtimatta sitä, millaista lisäarvoa ne tuottavat samassa organisaatiossa toteutettuna, etenkin kun STM on ottamassa itsehallintoalueiden ohjauksessa varsin merkittävän roolin. Mikäli ohjaavien yksiköiden määrä valtioneuvoston sisällä kasvaa merkittävästi, on vaarana, että toiminnot siiloutuvat itsehallintoalueiden sisällä ja hallinnonalojen välinen osainvaikutus kasvaa merkittävästi nykyisestä. Kun tähän lisätään se, että valtion on mahdollisesti toiminnan rahoittajana otettava keskeinen rooli resurssien jakami-

sesta, voidaan perustellusti pohtia sitä, mikä osa toiminnasta on tosiasiallisesti itsehallintoa -alueen toteuttamaa itsehallintoa ja mikä on kansalaisvaikuttamisen tosiasiallinen toteuttamismahdollisuus. Ohjausjärjestelmä vaatisi toimiakseen radikaalin hallinnonuudistuksen myös valtioneuvoston tasolla, mikä lienee asetetulla valmisteluajankautulla epärealistinen tavoite. Valmisteluaineistossa on todettu, että linjauksia tehdään tammikuussa 2016, mikä on nyt annettuun lausuntopyyntöön nähden turhan myöhäinen ajankohta, etenkin kun kunnilta edellytetään valtuustotasoista lausuntoa annettuun lausuntopyyntöön.

Muuramen kunta kantaa uudistuksen tässäkin vaiheessa erityistä huolta siitä, miten sosiaali- ja terveydenhuollon integraation lisäksi turvataan kuntalaisten palveluiden kokonaisintegraatio kuntien ja tulleiden itsehallintoalueiden välillä. Erityisesti haasteeksi nousevat opiskelija- ja oppilashuollon sekä työllisyydenhoidon kokonaisuudet, joissa palveluiden kannalta keskeisten tehtäväkokonaisuuksien siirto itsehallintoalueille vaarantaa asiakkaan näkökulmasta toimivan ja tehokkaan palveluintegraation, Virkamiestyönä tehdyssä tausta-aineistossa on sivulla 5 todettu, että uudistuksen lähtökohtana on asiakaslähtöinen palvelukokonaisuus, mutta kokonaisuus on rajattu koskemaan edelleen pelkkää sosiaali- ja terveystoimea, ei esimerkiksi oppilaan oppimisympäristöä ja sitä tukevaa oppilashuollollista työtä, joka on lapsiperhevaltaisissa kunnissa tärkein terveyden ja hyvinvoinnin turvaamisen pelikenttä. Samoin työllisyyden hoito olisi selkeästi otettava kokonaisuutena joko kunnan tai itsehallintoalueen tehtäväksi, jolloin asiakkaan saama palvelu olisi pääosin yhden toimijan järjestettävissä. Myös työllistämiseen liittyvien taloudellisten velvoitteiden osalta olisi syytä pohtia sitä, kenellä on käytettävissä resurssit ja edellytykset vaikuttaa työllisyyden kehittymiseen ja sitä tukeviin toimenpiteisiin. Tausta-aineistossa oleva tavoite oikea-aikaisesta ja asiakaslähtöisestä palvelusta asiakkaan tarpeiden mukaan on hyvä ja kannatettava, mutta joiltain osin asiakastarpeen tarkastelu vain ja ainoastaan sosiaali- ja terveydenhuollon näkökulmasta on liian suppea. Sinällään integraation järkevä toteuttaminen edellä mainituissa palveluissa ei vaadi kuin uudelleenmäärittelyä siirtyvien tehtäväkokonaisuuksien osalta, mutta toteutuessaan tässä muodossa uudistus vie edellytykset toteuttaa tehokkaita asiakaslähtöisiä palveluita. Kunta ei voi johtaa itsehallintoalueiden resurssien käyttöä eikä itsehallintoalue kunnan resursseja, mikä todennäköisesti tulee aiheuttamaan viivettä ja hitausmomenteja tilanteissa, joissa tulisi pystyä nopeaan ja saumattomaan yhteistyöhön. Lisäksi tehtävien siirto itsehallintoalueille tarkoittanee niiden kuntien osalta palvelutason alenemista, jotka ovat nostaneet resursointinsa tällä hetkellä lainsäädännön vaatimusten mukaisiksi. Palvelut olisivat toki tasavertaisen huonoja kaikille, mutta eivät todennäköisesti esimerkiksi Keski-Suomessa olisi asetuksen määrittelemällä tasolla.

Sinällään uudistuksen osalta kunnilla ei olisi suurtakaan merkitystä sillä, miten itsehallintoalue palvelunsa järjestää, mikäli se kantaa asiasta sekä toiminnallisen että taloudellisen vastuun. Kunnat kantavat jatkossa vastuun siitä tehtäväkentästä, joka niille jää ja kehittävät sitä osaa toiminnastaan, johon niillä on mandaatti. Kuntien kannalta on merkitsevää luonnollisesti se, miten yhteistyö itsehallintoalueiden kanssa toimii, mutta ohjausmekanismit olisivat luoteeltaan varsin epävirallisia ja jatkossa kunnat saisivat tai olisivat saamatta palvelui-

ta sen mukaisesti, kun itsehallintoalue arvioi omista lähtökohdistaan niiden tarpeen. Suhde muuttuisi ikään kuin valtion ja kuntien väliseksi vuoropuheluksi, mutta uuden välitason hallintoportaan kanssa. Valtion ohjausmekanismissa piilee vaaransa, että itsehallintoalueet ovat valtion keskushallinnon jatke ilman tosiasiallista toimivaltaa, mikä taas palvelee STM:n tavoitetta palata takaisin nykyistä vahvempaan valtionohjaukseen.

Taloudellisesti muutokset ovat varsin merkittäviä ja on valitettavaa, että taloudellisten vaikutusten kokonaisuudesta ei ole käytävissä tarkempaa tausta-aineistoa kuin 19.10.2015 päivätty muistio, jossa on arvioitu eri vaihtoehtoja. Muuramen kunta katsoo kuitenkin, että aiempiin uudistusyrityksiin verrattuna on positiivista se, että rahoitusvastuu siirtyy pois kunnilta sellaisissa tehtävissä, joiden järjestämiseen tai kustannuksiin niillä ole tosiasiallista vaikutusvaltaa. Tässä yhteydessä on kuitenkin jätetty lähes huomiotta se, miten valtionosuusjärjestelmää aiotaan uusia. Etenkin yleisen valtionosuuden muutoksen ja perusteiden tarkastelulla olisi merkittävä vaikutus siihen, miten kuntien taloudellinen tilanne kehittyy uudistuksen myötä. Kokonaisveroasteessa ei saisi tausta-aineiston mukaisesti tapahtua muutosta, joten sosiaali- ja terveydenhuollon kustannuksille tulisi asettaa katto, mikäli nykyinen palvelutaso kansalaisille halutaan säilyttää. Mikäli taas ollaan tekemässä sote-uudistusta niin, että kyseessä on tulonsiirto muilta hallinnonaloilta sosiaali- ja terveystoimeen, tulisi tämä avoimesti tuoda esiin. Lisäksi esimerkiksi kuntien verokatossa on huomioitava se, että kunnille jäävä palveluvelvoite on kuntien välillä varsin erilainen ikärakenteen, koon, palveluverkon, kielellisten tekijöiden sekä etäisyyksien näkökulmista tarkasteltuna.

Hankkeelle asetettujen taloudellisten tavoitteiden kannalta esitetyt hallinnon ja tukipalveluiden osalta saatavat säästöt hankintatoimen ja ICT:n osalta ovat toki euroina esitettynä merkittäviä, mutta palvelurakenteessa oleviin taloudellisiin tekijöihin nähden em. palveluiden osuus on varsin pieni, etenkin kun uusikin palvelurakenne tulee vaatimaan sekä hallintoa että tukipalveluita, jolloin esitetty säästöpotentiaali jää merkittävilta osiltaan toteutumatta.

Tehtäväjako valtion, itsehallintoalueiden ja kuntien välillä tulee päätää pikaisesti. Tehtävänjaon perusteella puolestaan pitää päätää rahoituskriteerit valituille itsehallintoalueille ja pystyä osoittamaan uusiin kriteereihin perustuvien laskelmien avulla, että itsehallintoalueella saavutetaan toiminnallisia säästöjä verrattuna edes nykyjärjestelmään. Samoin pitäisi pystyä laskennallisesti tarkastelemaan ja perustelemaan erilaisia itsehallintoaluevaihtoehtoja ja jopa tehtäväjakovaihtoehtoja laskelmien kautta. Laskennassa tulee vielä pystyä huomioimaan kuntien valtionosuuksissa tapahtuvat muutokset ja näin osoittaa kokonaislaskennan kautta saavutettavat kokonaissäästöt ja -edut.

Onnistuakseen koko uudistus vaatii tehokasta palveluohjausta, aitoa mahdollisuutta kehittää uusia toimintamalleja, toimivaa ennaltaehkäisevää työtä ja yhteistoimintaa esimerkiksi koulun ja varhaiskasvatuksen suuntaan sekä viranomaisten välisen tiedonsiirron tehostamista ja turhien tietosuojaan liittyvien esteiden poistamista. Näihin toimenpiteisiin ja uudistuksen suurimpiin mahdollisuuksiin esitetty tausta-aineisto ei valitettavasti tuo uudenlaisia näkökulmia.

Valtuusto

Kunnanjohtajan ehdotus

Kunnanhallitus esittää valtuustolle, että Muuramen kunta antaa oheisen esittelytekstin sekä lausuntopyyntöön liitetyn kyselyn vastauksenaan annettuun lausuntopyyntöön koskien hallituksen linjauksia itsehallintoaluejaon perusteiksi ja sote-uudistuksen askelmerkeiksi.

Päätös

Hyväksyttiin.

Minna Häkkinen poistui kokouksesta asian käsittelyn aikana kello 16.25.

16/25.1.2016
Kunnanhallitus

Asian valmistelija Sami Niemi, puh. 659 602

Kunnanhallitus käy lausunnon ajankohtaisuuden läpi ja tekee tarvittaessa muutoksia annettavaan lausuntoon. Asiakohdan käsittelyä varten kokoukseen kutsutaan myös valtuustoryhmien puheenjohtajat.

Päätösehdotus annetaan kokouksessa.

Kunnanjohtajan ehdotus

Kunnanhallitus täydentää lausuntoaan seuraavasti:

Osa suurista kaupungeista on linjannut lausuntokierroksen aikana, että itsehallintoalueiden osalta suurille kaupungeille ja niiden kehyskunnille annettaisiin lainsäädännössä erityisasema suhteessa itsehallintoalueisiin. On totta, että kaupungeilla on tietynlainen erityisasema suhteessa moniin kuntiin, mutta toisaalta keskuskaupungeille annettava erityisasema murentaisi monilta osin itsehallintoalueisiin pohjautuvan mallin. Mikäli kunnat vielä jaotellaan vastuultaan ja vallaltaan erilaisiin kuntiin, ollaan tilanteessa, jossa erilaisin valtuuksin olevia toimijoita on sekä itsehallinto-alueilla että peruskunnissa.

Uudistuksessa tulee turvata edelleen kaupunkien ja kaupunkiseutujen mahdollisuus toimi alueellisen kasvun moottoreina, jolloin on tärkeää, että kaupungeilla ja niihin läheisesti liittyvillä kunnilla on tarvittavat mahdollisuudet kehittää itsenäisesti omia elinvoimatekijöitään, joista keskeisimpiä ovat elinkeinopolitiikka, työllisyyden hoito ja maankäyttö ja sen suunnittelu. On kuitenkin nähtävissä, että kaupunkiseutujen ajamaan erityisasemaan ollaan istuttamassa monia kuntarakenneuudistuksesta tuttuja elementtejä keskuskaupunkien vastuille maakunnan sijaan, mikä tarkoittaisi etenkin kehyskuntien osalta omien vaikutusmahdollisuuksien kaventumista elinvoiman lisäämisessä ja puristaisi kehyskuntien osalta yleisen toimialan ja vaikutusmahdollisuudet omaan toimintaan varsin pieneksi.

Valtuusto

Muuramen kunta korostaa lausunnossaan sitä, että jo nykyisellään yhteistoiminnassa tuotettavien palveluiden osalta itsehallintoalue voisi olla hyvä vaihtoehto palveluiden järjestämisessä, mutta muilta osin kunnille turvataan mahdollisuus toteuttaa toimintaansa riittävällä itsenäisellä päätösvalalla maankäytön, elinkeinopolitiikan ja työllistämisen sarjoilla.

Päätös

Hyväksyttiin.

Alkuperäiseen esittelytekstiin on tehty hallituksen käsittelyn aikana yhteisesti sovitut muutokset koskien kannanottoa itsehallintoalueiden määrään.

3

Valtuusto

Sosiaali- ja terveysministeriö (STM) on pyytänyt 19.11.2015 päivällä lausuntopyynnöllä (STM068:00/2015) lausuntoja hallituksen linjauksista itsehallintoaluejaon perusteiksi ja sote-uudistuksen askelmerkeiksi. Lausuntopyyntö ja siihen liittyvä materiaali on esityslistan liitteenä (E 1). Lausunnot tulee antaa sähköisesti ennalta esitettyihin kysymyksiin, mikä menettely edelleen rajaa pois osan informaatiosta, mikä olisi lausunnon antajan näkökulmasta keskeistä. Esitykset vastauksiksi ovat esityslistan liitteenä (E 2).

Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus ja itsehallintoaluejaotus on tehty edellisten epäonnistuneiden uudistusten tavoin aluejakolähtöisesti. Tämänkin hallituksen linjaus lähtee siitä, että ensin päätetään alueet, jonka jälkeen mietitään niille sopivat tehtävät. Organisaation kehittämisen kannalta olisi hedelmällisempää selvittää tehtäväjako kuntien, aluehallinnon ja maakuntahallinnon välillä ja pohjata niihin oikeankokoiset ja toiminnallisesti järkevät alueet, jotka eivät optimoidussa rakenteessa välttämättä noudattaisi nykyistä maakuntajakoja. Erityisesti nykyisessä uudistuksessa aiheuttaa hämmennystä se, että uudistus tuo mukanaan soteen kolmenlaisia maakuntahallinnon tasoja, joista 12 aluetta ovat ns. täyden palvelun alueita, kolme pienemmällä vastuulla toimivia alueita ja kolme aluetta, joiden itsehallinto on varsin näennäistä ainakin sote-uudistuksen näkökulmasta. Tehty aluejaotus onkin selkeä poliittinen kompromissi, jolloin myös järjestelmän toimivuudessa joudutaan monin paikoin tyytymään kompromisseihin, joihin kestävyysvajeen näkökulmasta Suomella ei pitäisi olla varaa.

Aluejaotuksen oikeellisuutta tai toimivuutta on varsin hankala arvioida, koska sosiaali- ja terveydenhuollon kokonaisuutta lukuun ottamatta, itsehallintoalueiden tehtäväkokonaisuus on vielä varsin hahmottumaton. Myöskään sosiaali- ja terveydenhuollon osalta kokonaisuudet eivät välttämättä toimi optimaalisesti niin monella alueella kuin nyt on päätetty. Etenkin kolmen "sotettoman" itsehallintoalueen tarpeellisuutta ja tarkoitusta olisi tässä kohtaa syytä pohtia ja arvioida varsin kriittisesti.

Itsehallintoalueiden tehtävien yhdistäminen osaksi sote-uudistusta on myös pohdintaa herättävä kysymys. Nyt on vaarana, että itsehallintoalueille haalitaan tehtäviä pohtimatta sitä, millaista lisäarvoa ne tuottavat samassa organisaatiossa toteutettuna, etenkin kun STM on ottamassa itsehallintoalueiden ohjauksessa varsin merkittävän roolin. Mikäli ohjaavien yksiköiden määrä valtioneuvoston sisällä kasvaa merkittävästi, on vaarana, että toiminnot siiloutuvat itsehallintoalueiden sisällä ja hallinnonalojen välinen osaoptimointi kasvaa merkittävästi nykyisestä. Kun tähän lisätään se, että valtion on mahdollisesti toiminnan rahoittajana otettava keskeinen rooli resurssien jakamisesta, voidaan perustellusti pohtia sitä, mikä osa toiminnasta on tosiasiallisesti itsehallintoa -alueen toteuttamaa itsehallintoa ja mikä on kansalaisvaikuttamisen tosiasiallinen toteuttamismahdollisuus. Ohjausjärjestelmä vaatisi toimiakseen radikaalin hallinnonuudistuksen myös valtioneuvoston tasolla, mikä lienee asetetulla valmisteluajankautulla epärealistinen tavoite. Valmisteluaineistossa on todettu, että linjauksia tehdään tammikuussa 2016, mikä on nyt annettuun lausuntopyyntöön nähden turhan myöhäinen ajankohta, etenkin kun kunnilta edellytetään valtuustotasosta lausuntoa annettuun lausuntopyyntöön.

Muuramen kunta kantaa uudistuksen tässäkin vaiheessa erityistä huolta siitä, miten sosiaali- ja terveydenhuollon integraation lisäksi turvataan kuntalaisten palveluiden kokonaisintegraatio kuntien ja tulevien itsehallintoalueiden välillä. Erityisesti haasteeksi nousevat opiskelija- ja oppilashuollon sekä työllisyydenhoidon kokonaisuudet, joissa palveluiden kannalta keskeisten tehtäväkokonaisuuksien siirto itsehallintoalueille vaarantaa asiakkaan näkökulmasta toimivan ja tehokkaan palveluintegraation, Virkamiestyönä tehdyssä tausta-aineistossa on sivulla 5 todettu, että uudistuksen lähtökohtana on asiakaslähtöinen palvelukokonaisuus, mutta kokonaisuus on rajattu koskemaan edelleen pelkkää sosiaali- ja terveystoimea, ei esimerkiksi oppilaan oppimisympäristöä ja sitä tukevaa oppilashuollollista työtä, joka on lapsiperhevaltaisissa kunnissa tärkein terveyden ja hyvinvoinnin turvaamisen pelikenttä. Samoin työllisyyden hoito olisi selkeästi otettava kokonaisuutena joko kunnan tai itsehallintoalueen tehtäväksi, jolloin asiakkaan saama palvelu olisi pääosin yhden toimijan järjestettävissä. Myös työllistämiseen liittyvien taloudellisten velvoitteiden osalta olisi syytä pohtia sitä, kenellä on käytettävissä resurssit ja edellytykset vaikuttaa työllisyyden kehittymiseen ja sitä tukeviin toimenpiteisiin. Tausta-aineistossa oleva tavoite oikea-aikaisesta ja asiakaslähtöisestä palvelusta asiakkaan tarpeiden mukaan on hyvä ja kannatettava, mutta joiltain osin asiakastarpeen tarkastelu vain ja ainoastaan sosiaali- ja terveydenhuollon näkökulmasta on liian suppea. Sinällään integraation järkevä toteuttaminen edellä mainituissa palveluissa ei vaadi kuin uudelleenmäärittelyä siirtyvien tehtäväkokonaisuuksien osalta, mutta toteutuessaan tässä muodossa uudistus vie edellytykset toteuttaa tehokkaita asiakaslähtöisiä palveluita. Kunta ei voi johtaa itsehallintoalueiden resurssien käyttöä eikä itsehallintoalue kunnan resursseja, mikä todennäköisesti tulee aiheuttamaan viivettä ja hitausmomenteja tilanteissa, joissa tulisi pystyä nopeaan ja saumattomaan yhteistyöhön. Lisäksi tehtävien siirto itsehallintoalueille tarkoittanee niiden kuntien osalta palvelutason alenemista, jotka ovat nostaneet resursointinsa tällä hetkellä lainsäädännön vaatimusten mukaisiksi. Palvelut olisivat toki tasavertaisen huonoja kai-

kille, mutta eivät todennäköisesti esimerkiksi Keski-Suomessa olisi asetuksen määrittelemällä tasolla.

Sinällään uudistuksen osalta kunnilla ei olisi suurtakaan merkitystä sillä, miten itsehallintoalue palvelunsa järjestää, mikäli se kantaa asiasta sekä toiminnallisen että taloudellisen vastuun. Kunnat kantavat jatkossa vastuun siitä tehtäväkentästä, joka niille jää ja kehittävät sitä osaa toiminnastaan, johon niillä on mandaatti. Kuntien kannalta on merkitsevää luonnollisesti se, miten yhteistyö itsehallintoalueiden kanssa toimii, mutta ohjausmekanismit olisivat luoteeltaan varsin epävirallisia ja jatkossa kunnat saisivat tai olisivat saamatta palveluita sen mukaisesti, kun itsehallintoalue arvioi omista lähtökohdistaan niiden tarpeen. Suhde muuttuisi ikään kuin valtion ja kuntien väliseksi vuoropuheluksi, mutta uuden välitason hallintoportaan kanssa. Valtion ohjausmekanismeissa piilee vaaransa, että itsehallintoalueet ovat valtion keskushallinnon jatke ilman tosiasiallista toimivaltaa, mikä taas palvelee STM:n tavoitetta palata takaisin nykyistä vahvempaan valtionohjaukseen.

Taloudellisesti muutokset ovat varsin merkittäviä ja on valitettavaa, että taloudellisten vaikutusten kokonaisuudesta ei ole käytävissä tarkempaa tausta-aineistoa kuin 19.10.2015 päivätty muistio, jossa on arvioitu eri vaihtoehtoja. Muuramen kunta katsoo kuitenkin, että aiempiin uudistusyrityksiin verrattuna on positiivista se, että rahoitusvastuu siirtyy pois kunnilta sellaisissa tehtävissä, joiden järjestämiseen tai kustannuksiin niillä ole tosiasiallista vaikutusvaltaa. Tässä yhteydessä on kuitenkin jätetty lähes huomiotta se, miten valtionosuusjärjestelmää aiotaan uusia. Etenkin yleisen valtionosuuden muutoksen ja perusteiden tarkastelulla olisi merkittävä vaikutus siihen, miten kuntien taloudellinen tilanne kehittyy uudistuksen myötä. Kokonaisveroasteessa ei saisi tausta-aineiston mukaisesti tapahtua muutosta, joten sosiaali- ja terveydenhuollon kustannuksille tulisi asettaa katto, mikäli nykyinen palvelutaso kansalaisille halutaan säilyttää. Mikäli taas ollaan tekemässä sote-uudistusta niin, että kyseessä on tulonsiirto muilta hallinnonaloilta sosiaali- ja terveystoimeen, tulisi tämä avoimesti tuoda esiin. Lisäksi esimerkiksi kuntien verokatossa on huomioitava se, että kunnille jäävä palveluvelvoite on kuntien välillä varsin erilainen ikärakenteen, koon, palveluverkon, kielellisten tekijöiden sekä etäisyyksien näkökulmista tarkasteltuna.

Hankkeelle asetettujen taloudellisten tavoitteiden kannalta esitetyt hallinnon ja tukipalveluiden osalta saatavat säästöt hankintatoimen ja ICT:n osalta ovat toki euroina esitettyinä merkittäviä, mutta palvelurakenteessa oleviin taloudellisiin tekijöihin nähden em. palveluiden osuus on varsin pieni, etenkin kun uusikin palvelurakenne tulee vaatimaan sekä hallintoa että tukipalveluita, jolloin esitetty säästöpotentiaali jää merkittävältä osiltaan toteutumatta.

Tehtäväjako valtion, itsehallintoalueiden ja kuntien välillä tulee päätää pikaisesti. Tehtävänjaon perusteella puolestaan pitää päätää rahoituskriteerit valituille itsehallintoalueille ja pystyä osoittamaan uusiin kriteereihin perustuvien laskelmien avulla, että itsehallintoalueella saavutetaan toiminnallisia säästöjä verrattuna edes nykyjärjestelmään. Samoin pitäisi pystyä laskennallisesti tarkastelemaan ja perustelemaan erilaisia itsehallintoaluevaihtoehtoja ja jopa tehtäväjakovaihtoehtoja laskelmien kautta. Laskennassa tulee vielä pystyä

huomioimaan kuntien valtionosuuksissa tapahtuvat muutokset ja näin osoittaa kokonaislaskennan kautta saavutettavat kokonaissäästöt ja -edut.

Onnistuakseen koko uudistus vaatii tehokasta palveluohjausta, aitoa mahdollisuutta kehittää uusia toimintamalleja, toimivaa ennaltaehkäisevää työtä ja yhteistoimintaa esimerkiksi koulun ja varhaiskasvatuksen suuntaan sekä viranomaisten välisen tiedonsiirron tehostamista ja turhien tietosuojan liittyvien esteiden poistamista. Näihin toimenpiteisiin ja uudistuksen suurimpiin mahdollisuuksiin esitetty tausta-aineisto ei valitettavasti tuo uudenlaisia näkökulmia.

Osa suurista kaupungeista on linjannut lausuntokierroksen aikana, että itsehallintoalueiden osalta suurille kaupungeille ja niiden kehyskunnille annettaisiin lainsäädännössä erityisasema suhteessa itsehallintoalueisiin. On totta, että kaupungeilla on tietynlainen erityisasema suhteessa moniin kuntiin, mutta toisaalta keskuskaupungeille annettava erityisasema murentaisi monilta osin itsehallintoalueisiin pohjautuvan mallin. Mikäli kunnat vielä jaotellaan vastuultaan ja vallaltaan erilaisiin kuntiin, ollaan tilanteessa, jossa erilaisin valtuuksin olevia toimijoita on sekä itsehallinto-alueilla että peruskunnissa.

Uudistuksessa tulee turvata edelleen kaupunkien ja kaupunkiseutujen mahdollisuus toimi alueellisen kasvun moottoreina, jolloin on tärkeää, että kaupungeilla ja niihin läheisesti liittyvillä kunnilla on tarvittavat mahdollisuudet kehittää itsenäisesti omia elinvoimatekijöitään, joista keskeisimpiä ovat elinkeinopolitiikka, työllisyyden hoito ja maankäyttö ja sen suunnittelu. On kuitenkin nähtävissä, että kaupunkiseutujen ajamaan erityisasemaan ollaan istuttamassa monia kuntarakenneuudistuksesta tuttuja elementtejä keskuskaupunkien vastuulle maakunnan sijaan, mikä tarkoittaisi etenkin kehyskuntien osalta omien vaikutusmahdollisuuksien kaventumista elinvoiman lisäämisessä ja puristaisi kehyskuntien osalta yleisen toimialan ja vaikutusmahdollisuudet omaan toimintaan varsin pieneksi.

Muuramen kunta korostaa lausunnossaan sitä, että jo nykyisellään yhteistoiminnassa tuotettavien palveluiden osalta itsehallintoalue voisi olla hyvä vaihtoehto palveluiden järjestämisessä, mutta muilta osin kunnille turvataan mahdollisuus toteuttaa toimintaansa riittävällä itsenäisellä päätösvallalla maankäytön, elinkeinopolitiikan ja työllistämisen saroilla.

Kunnanhallituksen ehdotus

Kunnanhallitus esittää valtuustolle, että Muuramen kunta antaa oheisen esittelytekstin sekä lausuntopyyntöön liitetyn kyselyn vastauksenaan annettuun lausuntopyyntöön koskien hallituksen linjauksia itsehallintoaluejaon perusteiksi ja sote-uudistuksen askelmerkeiksi.

Päätös

Jani Kokko teki keskustelun aikana Pauliina Maukonen-Kärkkäisen, Sanna Rossin, Kari Pajusen, Kari Jääskeläisen, Lauri Hautasen, Asko Juutin ja Maarit Jakobssonin kannattamana esityksen, että lausuntoon lisätään lause: "Lähtökohtaisesti aluehallinto ja sote-uudistus tulee toteuttaa parlamentaarisessa valmistelussa, jotta uudistuksille on mahdollisimman laaja poliittinen tuki".

Esityksen jälkeen kokous keskeytettiin neuvottelutauon ajaksi kello 17.35–17.38. Kokoustaun jälkeen pidettiin nimenhuuto, jossa todettiin, että kokouksessa oli edelleen paikalla 32 varsinaista valtuutettua, kaksi varavaltuutettua ja yksi valtuutettu oli poissa.

Puheenjohtaja totesi, että koska asiasta oli tehty kannatettu muutosesitys, asiasta on äänestettävä. Puheenjohtaja totesi, että asiasta pidetään nimenhuutoäänestys, jossa kunnanhallituksen kannalla olevat sanovat jaa ja Kokon muutosesityksen kannalla olevat sanovat ei.

Käydyssä äänestyksessä annettiin 24 jaa-ääntä ja 10 ei-ääntä. Yksi valtuutettu oli poissa äänestyksessä. Puheenjohtaja totesi kunnanhallituksen esityksen voittaneen äänestyksen äänin 24–10 yhden valtuutetun oltua poissa äänestyksestä.

Valtuusto päätti hyväksyä kunnanhallituksen esityksen äänin 24–10.

Otteen oikeaksi todistaa:

Muuramessa 29.1.2016

Anelma Ekberg
tietopalvelusihteeri

MUURAMEN KUNTA

MUUTOKSENHAKUKIELTO
Oikaisuvaatimus/Kunnallisvalitus

Valtuusto

Päivämäärä
27.1.2016

Pykälä
3

<p>Muutoksen- hakukielto ja sen peruste</p>	<p>☒ Koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa, kuntalain 91 § nojalla tästä päätöksestä ei saa tehdä oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta.</p> <p>☐ Muu peruste, mikä</p>
--	---

Liitetään otteeseen